

Første søndag efter Trinitatis 2024

Salmer: 41, 562, 624, 523, 6

Kom, Herre Jesus. Amen.

Præd 5, 9-19; 1 Tim 6, 6-12; Luk 12, 13-21

Alle dagens tekster handler om, hvordan penge gør os ufri. Menneskets iboende grisk- og grådighed er således laster i både jøde- og kristendom, og derfor er man i begge religioner overbevist om, at kærlighed til penge er roden til alt ondt. Det særlige for kristendommen er dog, at det, der kan forekomme indlysende som en etisk korrekt leveregel også kan blive en last, for i det samme øjeblik man bliver optaget af andres rigdom og hvordan de bruger den, så er det faktisk udtryk for en projiceret griskhed. Vi er m.a.o. her i landet særdeles optaget af andres rigdom, og det bliver også modsagt i dagens tekst, hvilket jeg skal vende tilbage til.

For først nogle generelle betragtninger: Det helt afgørende for den evangelisk-lutherske kristendom er, at

den kristnes frihed er bundet til Kristus og ingen anden eller noget andet. I troen på Kristus kan den enkelte tage gode beslutninger til gavn for både sig selv og næsten. Den frihed har gjort vort land virkelig meget godt; den har selvstændiggjort mennesker, der før var undertrykte, og den har bevirket, at mennesker med mange penge har udrettet store ting, blot for at nævne to meget forskellige eksempler: pengemanden C. F. Tietgens finansiering af byggeriet af f.eks. Marmorkirken og bryggeren I.C. Jacobsens støtte til både videnskab og kunst. Der har sikkert været forfængelighed med i spillet, men de to nævnte herrer har altså punget ud af egen lomme for at give til fællesskabet, og de blev da også store i en tid, hvor der ikke var megen kontrol med virksomheder og bankforretninger, hvilket jo kræver selvdisciplin og samvittighed, som vi godt ved, ikke findes hos alle. Alligevel er det min påstand, at Danmarks guldalder var den tid, da den personlige frihed stod stærkest i alle samfundslag, fordi den var bundet til både gudstro og kærlighed til Danmark (Tietgen var vakt grundtvigianer)

Man var optaget af at ville skabe noget til gavn for landet.

Imidlertid er noget af det, vi i dag har det svært med, netop den personlige frihed. Vi tror simpelthen ikke på, at mennesker kan tage gode og sunde valg for sig selv, andet end når det handler om valg af kønsidentitet, abort og aktiv dødshjælp. I alle andre forhold synes vi, at det er i orden, at staten har et fast greb om vor vilje gennem vor pengepung. Prøv at lægge mærke til næste gang, der bliver diskuteret skattepolitik; det vil med al sandsynlighed handle om moral; de, der går ind for lavere skat, beskyldes konsekvent for at ville tage noget fra andre, fra fællesskabet og alle de goder, som fællesskabet i form at staten vil skænke os, næsten uanset hvilket politisk parti, vi bekender os til. Og det har politikerne taget til sig; jeg bemærkede således, at den nuværende beskæftigelsesminister argumenterede økonomisk for inddragelsen af Store bededag ved at sige, at der var så mange gode ting, regeringen gerne

ville bruge penge på, og disse ædle formål var det kun godt, at danskerne bidrog mere til. Man må derfor konstatere, at ikke alene vil regeringen hellere samle sig skatte end være rig hos Gud, den forlanger, at vi leverer disse skatte. Det er denne regering nu ikke alene om, og det, man kan konstatere, er, at skattepolitik altid fører bureaukrati med sig, fordi ingen stoler på, at nogen frivilligt vil betale til den fælles kasse, selv om det faktisk er det, langt de fleste gør. Det har en pris, for bureaukrati gør livet surt for lovlydige borgere, der bliver mere og mere ufri i deres virkelyst, medens det skænker frihed til mennesker, som ikke formår at forvalte den. Det har vi set forbilledligt udtrykt i serien *Den sorte svane*, hvor vi faktisk ser dagens lignelse udfolde sig for øjnene af os. Vi er m.a.o. vidner til en griskhed uden grænser, men lad os først se på, hvad det er, der sker i fortællingen til i dag.

Som så ofte før er folk stimlet sammen i tusindtal for at lytte til, hvad Jesus har at sige, og en mand fra skaren vil

have ham til at gå i rette med sin bror i en arvesag. Så han ser altså i Jesus en form for jurist, hvilket på sin vis giver god mening, fordi jura og religion flød sammen i den tids jødedom. Han bliver dog hurtigt affejet af Jesus, der ikke er kommet for at dømme i sager af pekuniær art. Ikke desto mindre giver optrinnet Jesus en mulighed for at uddrage en lære af mandens spørgsmål, som han betragter som grådighed. Man bliver let det, man ejer, fordi man klynger sig til det, og hvor galt det kan gå, illustrerer Jesus med historien om den rige bonde, der bliver helt blæst bagover af sin gode høst, som han bygger lader til, fordi han regner med, at han nu kan læne sig tilbage og nyde livet. Så er det, han får den nedslående besked af Gud, at han samme nat skal dø, og hvem skal så have alt hans gods?

I fortællingen eksekveres dommen resolut, men i den omtalte dokumentar udfolder den sig gradvis for os. For hvad er det, vi ser? Vi ser en masse stærkt kriminelle mennesker, der for manges vedkommende har fået en

førtidspension, som de har snydt eller truet sig til, og så kan de i fred drive deres lyssky forretninger, som alene er drevet af grådighed. Deres kontakter rækker vidt omkring, hvor de handler med både kvikke forretningsmænd, der ved, hvordan man får udbetalt mange penge fra SKAT, og hvordan andre penge kan hvidvaskes, og med advokater, der kender paragrafferne, så man kan gå under radaren hos kammeradvokaten. Flere nævner, at de har kontakter, der kan hjælpe dem med sminkede miljørapporter, og det mere end antydes, at der også er tråde ind i forskellige offentlige styrelser. Der udfoldes i det hele taget en enorm kreativitet med henblik på at snyde det offentlige, og det er tydeligt, at penge åbner døre, hvor de helst skulle smækkes resolut i ved den mindste antydning af et tilbud om bestikkelse.

I det første afsnit bemærkede jeg en munterhed blandt alle de indblandede, der jo var bundet sammen af glæden ved at eje en masse penge, men hen ad vejen viser der sig et andet billede. Det bliver tydeligt, at et

menneskes liv **ikke** afhænger af, hvad man ejer, selv om man har overflod. Hvad er indholdet i de kriminelles liv andet end penge? Der er ikke noget. For nogle rækker fantasien ikke længere end til dyr champagne og eksklusive rejser. Andre har taget for mange stoffer og mistet både sanser og næsebrusk, og når noget går galt, og nogen i systemet ikke har fået de penge, de havde fået stillet i udsigt, kommer angsten for repressalier. Der er ingen nåde i denne verden. De kriminelle **er** allerede blevet afkrævet deres liv. De kan ikke trække sig tilbage og nyde frugterne af deres slid, for deres lyssky forretninger har trukket dem ind i en spiral af afhængighed og latente volds- og dødstrusler, hvis aftaler ikke bliver holdt. Den kriminelle verden er, som den altid har været, og jeg må indrømme, at det ikke rigtigt forarger mig; i en falden verden vil den slags altid ske. Det, der forarger mig, er, at det er så tydeligt, at det offentlige system er så stor en del af det felt, kriminaliteten udøves på, fordi der er så mange penge at hente f.eks. i kommunale midler gennem bosteder for

handicappede. Førtidspensionister kan arbejde i døgndrift som kriminelle, uden at nogen bemærker det, der kan åbnes selskaber en masse uden at nogen undersøger, om der er svindel med i foretagendet, og så blev jeg i *Berlingske* opmærksom på en statistik, som er ganske interessant: Antallet af bedragerier er steget med 750 procent i de seneste femten år, og i samme tidsrum er antallet af sigtelser for bedrageri knap tredoblet. Reelle domme for bedrageri er steget med 95 procent – d.v.s. omtrent 3.000 domme ud af 59.000 anmeldelser. Man behøver ikke at være professor i matematik for at kunne se, at det kan betale sig at løbe en kalkuleret risiko indenfor bedrageribranchen. Det offentlige formår simpelthen ikke at gøre sit arbejde mod bedrageriet. Og det er dommen over os; fordi vi i vor optagethed af andres penge har udarbejdet så sindrigt et system, at vi ikke formår at følge op på udnyttelsen af det, går vore penge til de kriminelle.

Hvad er så læren af dette? Læren er, at vore folkevalgte

politikere i deres iver for at opdrage borgerne til mådehold og overlade det til staten at forvalte skattene, har udarbejdet et system, der kun kommer de virkeligt griske til gode. Jeg tror ikke, vi kan gøre noget ved det, og vi har lige hørt, at Jesus heller ikke blander sig i den slags sager. Men det, vi kan gøre, er i vort eget liv vide os selv fri i troen på Kristus og derefter bruge den frihed til at tænke over, hvad godt vi kan gøre med de midler, vi har. Det behøver jo ikke at være penge, for alt, hvad vi har, os selv inklusive, har vi fået skænket af en anden, nemlig den gode Gud, som hver dag af sin nåde viser os hen til vor næste. Og et rigere liv end dette findes ikke.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed.

Amen